

Lantmännen, Arla, Krav och LRF i debattartikel i Dagens industri: "Ingen bonde kör traktorn i onödan"

Tillsammans med Arla, Krav och LRF skriver Lantmännen en debattartikel i Dagens industri med rubriken "Ingen bonde kör traktorn i onödan". Enligt författarna riskerar EU:s nya utsläppshandel ETS2, som ska införas 2027, att öka kostnaderna för svenska lantbrukare utan att ge motsvarande klimatnytta. De menar att fokus i stället bör ligga på att främja biodrivmedel och skapa bättre förutsättningar för en hållbar klimatomställning inom jordbruket. Samtidigt kommer allt fler signaler om att många lantbrukare har det tufft ekonomiskt, vilket gör frågan ännu mer angelägen. Artikeln finns att läsa i sin helhet nedan och publicerades i [Dagens industri](#) den 8 oktober 2025.

Ingen bonde kör traktorn i onödan

I dagsläget är det bara Sverige och tre andra EU-länder som valt att inkludera jord- och skogsbruket i ETS2. Men trots att Tidöpartierna lovat full ekonomisk kompensation till företagen saknas fortfarande konkreta besked. Något som borde oroa fler än Sveriges lantbrukare.

I regeringens klimatredovisning i höstbudgeten framgår att utsläppen från arbetsmaskiner ska minska genom elektrifiering. Men för lantbruket saknas i dag ersättningar och tekniska möjligheter att ställa om. Att Sverige går före in i ETS2 ger därmed ingen tydlig klimatnytta, bara ökade kostnader och försämrad konkurrenskraft.

Det är viktigt att understryka att den här diskussionen inte handlar om att svenska lantbrukare vill undandra sig klimatansvar. Tvärtom. Svenskt lantbruk är en del av lösningen. Men för att kunna fortsätta producera med ett lägre klimatavtryck krävs ekonomiskt hållbara företag på både kort och lång sikt.

För oavsett lantbrukets högt satta klimatambitioner så är drivmedelspriset fortfarande en avgörande kostnad för företagen. Naturvårdsverkets beräkningar visar att ETS2 kan innebära kostnadsökningar på drygt 500 miljoner kronor varje år. På kort sikt slår kostnadsökningen direkt mot företagets lönsamhet. På längre sikt riskerar den att bromsa företagets klimatinvesteringar som är avgörande för att Sverige ska kunna nå sina mål både inom klimat och beredskap.

För att sätta siffran i perspektiv: med 500 miljoner kronor per år hade svenska lantbrukare kunnat restaurera 100 000 hektar betesmark fram till 2037 eller så hade 80 procent av alla gårdar kunnat investera i eldrivna lastare för höbalar och gödsel. Det är investeringar som hade skapat klimatnytta på riktigt.

Syftet med ett ETS2 är att sätta ett pris på utsläpp och på så vis skapa ekonomiska incitament för företag och privatpersoner att minska sina utsläpp. Historiskt sett har dock drivmedelsförbrukningen inom lantbruket varit relativt oförändrad, oavsett priset på drivmedel. Det visar att ETS2 inte fungerar som ett styrmedel för den här sektorn. Lantbrukare kör alltså inte i onödan och det finns i dagsläget inga realistiska alternativ, oavsett om du odlar ekologiskt eller konventionellt.

Omställningen till fossilfria arbetsmaskiner är givetvis en viktig del av framtidens lantbruk. Men tekniken är ännu inte mogen. Batteridrivna traktorer är väldigt ovanliga, och de som finns

är tunga och riskerar att skada marken. Vätgaslösningar finns ännu inte i kommersiell skala. Däremot finns biodrivmedel – ett alternativ som redan idag ger klimatnytta. Biodrivmedel kan produceras av restflöden från lantbruket och skogen, vilket gör drivmedlet till en del av ett cirkulärt system.

Med en ökad tillgång till biodrivmedel hade lantbruket kunnat ställa om snabbare och mer kostnadseffektivt, utan beroende av fossila bränslen. Men istället för att exempelvis införa en biopremie för att ytterligare öka användningen av biobränslen i lantbruket, så väljer Tidöpartierna att inkludera det svenska jord- och skogsbruket i ETS2. Ett beslut som lämnar klimatfrågan oberörd.

För att inte äventyra Sveriges klimatarbete och livsmedelsberedskap på samma gång ser vi därför att Tidöpartierna har två olika alternativ:

1. Exkludera lantbruket från ETS2: Det finns inget EU-krav på att inkludera sektorn och en lagändring är fortfarande möjlig. Sverige bör inte ge sina lantbrukare sämre villkor än konkurrenter i andra EU-länder.

2. Säkerställ full kompensation för företagen: Om ETS2 ändå införs måste Tidöpartierna ge tydligt besked om hur företagen långsiktigt ska kompenseras fullt ut genom direkt kompensation.

Lantbruksföretagen står vid fronten av klimatförändringarnas konsekvenser. Ingen känner jorden bättre än vad vi gör och för oss är frågan om klimatanpassning viktigare än någonsin tidigare. Men för att kunna fortsätta vårt enträgna arbete krävs rättvisa och långsiktiga villkor för att vi ska kunna konkurrera med resten av Europa. Låt inte ETS2 bli ett hinder för den utvecklingen.

Per Arfvidsson, vice vd Lantmännen

Cecilia Kocken, vd Arla Sverige

Emma Rung, vd Krav

Palle Borgström, förbundsordförande Lantbrukarnas Riksförbund

För mer information, kontakta gärna:

Lantmännens presstjänst

Tel: 010 556 88 00

E-post: press@lantmannen.com

Om Lantmännen

Lantmännen är ett lantbrukskooperativ och norra Europas ledande aktör inom lantbruk, maskin, bioenergi och livsmedel. Företaget ägs av 17 000 svenska lantbrukare, har 12 000 anställda, verksamheter i ett tjugotal länder och omsätter 70 miljarder SEK på årsbasis. Med basen i spannmål förädlas åkermarkens resurser för ett livskraftigt lantbruk. Några av Lantmännens mest kända varumärken inom livsmedel är AXA, Kungsörnen, Scan, Korvbrödsbagarn, GoGreen, FINN CRISP och Bonjour. Företaget är grundat på kunskap och värderingar som har funnits i generationer hos ägarna. Genom forskning, utveckling och verksamhet i hela värdekedjan tar Lantmännen ansvar från jord till bord. Läs gärna mer på www.lantmannen.se